

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 19. ТОМ 1
ISSUE 19. VOLUME 1

Дрогобич, 2018
Drohobych, 2018

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 10 від 21.06.2018 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич: Видавничий дім "Гельветика", 2018. – Вип. 19. Том 1. – 238 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, психології.

Головний редактор: Пантюк М.П. – д.пед.н., проф.

Заступники головного редактора:

Ільницький В.І. – д.і.н., проф. (співредактор);

Душний А.І. – к.пед.н., доц., чл.-кор. МАНПО (співредактор);

Зимомря І.М. – д.філол.н., проф. (співредактор).

Редакційна колегія:

Бермес І.Л. – д.мист., проф.; Бистрова О.О. – д.філол.н., проф.; Боршевич В.Т. – д.і.н.; Вагнер Марек – д.габіл. з іст., проф. (Польща); Ярушак М.І. – к.пед.н.; Давидов М.А. – д.мист., проф., акад. МАІ, засл. діяч мист. Укр.; Дмитрів І.І. – к.філол.н., доц. (відп. секретар); Добрянський І.А. – д.пед.н., проф.; Жигайло О.О. – к.психол.н., доц.; Зимомря М.І. – д.філол.н., проф.; Іванишин П.В. – д.філол.н., проф.; Імханіцький М.Й. – д.мист., проф., засл. діяч мист. РФ (Росія); Квас О.В. – д.пед.н., проф.; Кемінь В.П. – д.пед.н., проф.; Кияновська Л.О. – д.мист., проф., засл. діяч мист. Укр.; Козаренко О.В. – д.мист., проф., засл. діяч мист. Укр.; Козир А.В. – д.пед.н., проф.; Литвин М.Р. – д.і.н., проф.; Медведик Ю.Є. – д.мист., проф.; Москалець В.П. – д.психол.н., проф.; Новаковська Катажина – д.габіл. з філол. (Польща); Оршанський Л.В. – д.пед.н., проф.; Палінчак М.М. – д.політ.н., проф.; Петречко О.М. – д.і.н., проф.; Сабат Г.П. – д.філол.н., проф.; Савчин М.В. – д.психол.н., проф.; Сейко Н.А. – д.пед.н., проф.; Сенік Л.Т. – д.філол.н., проф.; Сергійчук В.І. – д.і.н., проф.; Ситник О.М. – д.і.н., доц.; Сташевська І.О. – д.пед.н., проф., акад. МАНПО; Сташевський А.Я. – д.мист., проф., акад. МАІ, засл. діяч мист. Укр.; Стемпнік Анджей – д.габіл. з іст., проф. (Польща); Тельвак В.В. – д.і.н., проф.; Футала В.П. – д.і.н., проф.; Циховська Е.Д. – д.філол.н., проф.

Рецензенти:

Астаф'єв О.Г. – д.філол.н., проф. каф. теорії літ., компаратив. і літ. тв. ІФ КНУ ім. Т. Шевченка.

Падалка Г.М. – д.пед.н., проф. каф. ф-но вик. та худ. культ. ІМ НПУ ім. М. Драгоманова.

Патриляк І.К. – д.і.н., проф. каф. новіт. іст. України, декан іст. фак. КНУ ім. Т. Шевченка.

Скотна Н.В. – д.філос.н., проф., зав. каф. практ. психол., ректор ДДПУ ім. І. Франка.

Збірник індексується в міжнародних базах даних: Index Copernicus International, Polish Scholarly Bibliography, Info Base Index, Research Bible, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, Inno Space, Cite Factor.

Статті збірника прирівнюються до публікацій у виданнях України, які включені до міжнародних науково-метричних баз відповідно до вимог наказу МОН України від 17 жовтня 2012 р. № 1112 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 03.12.2012 р. № 1380).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.

Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74,
факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка, 2018

© Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М., 2018

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 10 from 21.06.2018)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya]. – Drohobych: Publishing House „Helvetica”, 2018. – Issue 19. Volume 1. – 238 p.

The publication is intended for those who is interested in the High School Pedagogics and psychology, philology, art development.

Chief editor:

M. Pantjuk – PhD hab. (Education), Professor.

Deputy Editors:

V. Ilnytskyi – PhD hab. (History), Professor (co-editor);

A. Dushnyi – PhD (Education), Associate Professor, EISA Corresponding Member (co-editor);

I. Zymomrya – PhD hab. (Philology), Professor (co-editor).

Editorial board:

I. Bermes – Doctor of Arts, Professor, V. Borshchevych – Doctor of History; M. Wagner – Dr. habil. in History, Professor (Poland); M. Yarushak – Ph.D. in Education; M. Davydov – Doctor of Arts, Professor, Academician of IIA, Honored Artist of Ukraine; I. Dmytriv – Ph.D. In Philology, Associate Professor (exec. Secretary); I. Dobryanskyj – Doctor of Education, Professor; O. Zhyhaylo – Ph.D. In Psychology, Associate Professor; M. Zymomrya – Doctor of Philology, Professor; P. Ivanyshyn – Doctor of Philology, Professor; M. Imhanizkij – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of the Russian Federation (Russia); O. Kvas – Doctor of Education, Professor; V. Kemin’ – Doctor of Education, Professor; L. Kyjanovska – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of Ukraine; O. Kozarenko – Doctor of Arts, Professor, Honored Artist of Ukraine; A. Kozyr – Doctor of Education, Professor; M. Lytvyn – Doctor of History, Professor; J. Medvedyk – Doctor of Arts, Professor; V. Moskaletz – Doctor of Psychology, Professor; K. Nowakowska – Dr. habil. in Philology (Poland); L. Orshanskyj – Doctor of Education, Professor; M. Palinchak – Doctor of Political Sciences, Professor; O. Petrechko – Doctor of History, Professor; H. Sabat – Doctor of Philology, Professor; M. Savchyn – Doctor of Psychology, Professor; N. Sejko – Doctor of Education, Professor; L. Senyk – Doctor of Philology, Professor; V. Serhijchuk – Doctor of History, Professor; O. Sytnyk – Doctor of History, Associate Professor; I. Stashevska – Doctor of Education, Professor, Academician EISA; A. Stashevskyi – Doctor of Arts, Professor, Academician of IIA, Honored Artist of Ukraine; A. Stempnik – Dr. habil. in History, Professor (Poland); V. Telvak – Doctor of History, Professor; V. Futala – Doctor of History, Professor; E. Tsyhovska – Doctor of Philology, Professor.

Reviewers:

O. Astafjev – Doctor of Philology, Professor of Literature Theory, Comparative Literature and Literary Work Department of Philology Institute Kyiv of ational Taras Shevchenko University.

H. Padalka – Doctor of Education, Professor of piano performance and artistic culture Department of Art Institute National Pedagogical Dragomanov University.

I. Patryljak – Doctor of History, Professor of Ukraine Modern History Department, the Dean of History Faculty of Kyiv National Taras Shevchenko University.

N. Skotna – Doctor of Philosophy, Professor, Head of Applied Psychology Department, Rector of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University.

The collection is notated in such international databases as: Index Copernicus International, Polish Scholarly Bibliography, Info Base Index, Research Bible, Open Academic Journals Index, Scientific Indexing Services, Inno Space, Cite Factor.

The articles are equaled to publications in Ukrainian journals included in international scientific metric databases in accordance with the MES of Ukraine order dd. 17 november 2012 p. No 1112 (amended by the MES of Ukraine order dd. 03.12.2012 No 1380). Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition

www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles, and is not responsible for the accuracy of these data and references.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region, 82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2018
© V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomrya, 2018

Дмитро ЛЕОЩЕНКО,
orcid.org/0000-0002-2723-4937

кандидат філософських наук,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Комунального вищого навчального закладу
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
(Запоріжжя, Україна) dileo@ukr.net

ФІЛОСОФСЬКО-ІСТОРИЧНЕ РОЗУМІННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ОПТИМІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ

У статті охарактеризовано сучасний стан цивілізаційного підходу як однієї з провідних методик історичного дослідження, визначено зміст поняття «цивілізація» як стадії розвитку суспільства, для якої характерна його свідомо самоорганізація, уточнено критерії типології цивілізацій, здійснено спробу визначення детермінант формування цивілізаційного типу.

Оскільки історичний розвиток конкретного суспільства зумовлюються тим, до якого типу цивілізацій це суспільство належить – східного чи західного, автор обґрунтовує думку про детермінованість цивілізаційного типу світоглядними факторами, зокрема, про визначальну значущість домінування однієї зі складових масового світогляду – колективістської чи індивідуалістичної. Питання про типологію світогляду пропонується вирішувати з огляду на аналіз рівня розвитку продуктивних сил суспільства та характер умов його існування.

Ключові слова: цивілізація, цивілізаційний підхід, цивілізаційний тип, колективістський та індивідуалістичний типи світогляду.

Dmytro LEOSHCHENKO,

orcid.org/0000-0002-2723-4937

Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor at the Department of social-humanitarian disciplines
of Municipal Institution of Higher Education
“Khortytsia National Educational Rehabilitation Academy”
of Zaporizhzhia Regional Council
(Zaporizhzhia, Ukraine) dileo@ukr.net

PHILOSOPHICAL-HISTORICAL UNDERSTANDING CIVILIZATIONAL APPROACH'S POSSIBILITIES TO THE RESEARCH OF HISTORY

The article describes the current state of civilization approach as one of the basic historical research methods; defines the content of the concept “civilization” as the stage of society development, which is characterized by its conscious self-organization; concretizes the criteria of the civilizations typology; tries to define the determinants of the formation the civilization type.

Civilization is considered as a level of social development, at which the determining factors in the consolidation and organization of the human community are not objective natural factors, but conscious purposeful activity of its members.

Based on the fact that the historical development of a particular society is conditioned by the type of civilization, to which this society belongs – Eastern or Western, the author substantiates the causality of the civilization type by worldview factors. In particular, the determining importance is the dominance of one of the components of the mass worldview – collectivist or individualist. In turn, the question of the worldview typology is proposed to be solved on the basis of the analysis the level of development the social productive forces and the nature the conditions of its existence.

The main content of the collectivist worldview, in our opinion, can be defined as the individual's understanding of himself not only as part of the human community, but also as an integral part of the world as integral system of interrelated phenomena. Such a system of views determines the extremely cautious, balanced nature of the individual's activities, since it involves a comprehensive assessment of the consequences any of its actions for the world as a complex system, of which the subject is a part. At the same time, collectivism should be viewed in the time dimension as respect for the traditions of previous generations and consideration of the interests of subsequent generations. The activity of the collectivist is limited by a significant number of constraints that must be taken into account. This explains the difference in the rate of development between the Eastern (traditional, conservative) and Western (progressive) types of civilizations.

The content of the individualistic worldview is the self-consciousness of self as a special value. This, in turn, is the basis for the allocation of themselves as a special phenomenon of the integral system of the world. The world is considered separately as an object of its active influence, and any other phenomenon is perceived, first of all, as a means to achieve the main goal – the realization of their own interests. This leads to a high intensity of individualist operation, which is aimed at finding additional means to strengthen its influence on the world in order to subordinate itself.

The proposed concept of historical research does not claim to be universal and comprehensive. But the author hopes that the use of this method can be in a sense useful to explain some of the episodes, in particular, Ukrainian history.

Key words: civilization, civilizational approach, civilizational type, collectivistic and individualistic types of worldview.

Постановка проблеми. Головною умовою суто наукового пізнання минулого на основі його об'єктивного та адекватного відображення є пошук шляхів вдосконалення методології історичного дослідження. За умови ігнорування цієї вимоги ми практично гарантовано отримаємо викривлене історичне знання на підставі невірної уявлення про минуле, що безумовно негативно відобразиться на розвитку змісту історичної свідомості зокрема та й суспільної свідомості в цілому.

Сьогодні одним з визнаних підходів до вивчення історії безумовно вважається цивілізаційний, а один з визнаних класиків цього підходу А. Дж. Тойнбі дуже влучно стверджував, що існують три різні методи розглядати та описувати об'єкти нашої думки і серед них – явища людського життя. Перший – це з'ясування і запис фактів; другий – встановлення через порівняльне вивчення з'ясованих фактів загальних законів; третій – образне відтворення фактів у формі белетристики (Тойнбі, 1995: 55). Але, на наш погляд, сучасна історія як галузь знань, на жаль, належить не так до перших двох із зазначених напрямків, як до третього, який, за словами Тойнбі, реалізується у драмах і романах. Ситуація складається так, що, маючи величезний об'єм фактичного матеріалу на емпіричному рівні, історія час від часу виявляється беззбройною в питаннях його теоретичного осягнення.

Парадоксальність ситуації полягає в тому, що, з одного боку, історія має у своєму арсеналі начебто ефективну методологію наукового дослідження, а з іншого – практично не може претендувати на статус науки, бо справжня наука, крім емпіричного рівня, обов'язково повинна мати і рівень теоретичний, на якому відбувається узагальнення емпіричного матеріалу, виражене у відповідних теоріях, законах і принципах. Отже, наскільки цивілізаційний підхід є дійсно ефективною методологією дослідження історії?

Аналіз досліджень. Вже загальний огляд спадку класиків цивілізаційного підходу М. Данилевського, О. Шпенглера, К. Ясперса, А. Дж. Тойнбі, П. Сорокіна та інших дозволяє стверджувати, що він не має чіткої наукової оформленості. Виявляється це у відсутності єдності думок щодо концептуальних питань. Звичайно, у певному розумінні це можна спробувати тлумачити як позитивний чинник, мовляв, це свідчить про відсутність обмежуючих рамок і догматизованих штампів стосовно того, що концепція перебуває у стані постійного розвитку тощо. Але, коли ідеться про відсутність єдиного категоріально-понятійного апарату, це дещо насторожує. Наприклад, більшість сучасних як українських (В. Космина,

І. Куций, Б. Кучменко, Е. Кучменко), так і російських (Р. Гусейнов, В. Семеніхіна І. Яковенко) вчених вказують на те, що дотепер практично відсутнє єдине визначення категорії «цивілізація».

Після класиків розробку цивілізаційної проблематики продовжили такі визнані авторитети у цій галузі, як С. Хантінгтон, С. Кримський, Ю. Павленко та інші. Але і їхні напрацювання не позбавили до кінця цивілізаційний підхід його недоліків, серед яких, окрім згаданого, традиційно позначають «<...>невизначеність критеріїв під час виділення цивілізацій і під час визначення ступеня розвиненості певної цивілізації; неможливість визначити напрямок руху цивілізації за неявного визнання прогресивності цього руху; перебільшення можливостей окремих особистостей змінювати хід історії» (Guseynov, 2014: 45).

З огляду на зазначене **метою** статі є виявлення тих визначальних факторів, які б дозволили оптимізувати цивілізаційну методологію історичного дослідження.

Виклад основного матеріалу. За наявності зазначених недоліків цивілізаційний підхід містить і низку раціональних факторів, що, незважаючи на певні розходження, визнаються більшістю його прихильників.

По-перше, більшість дослідників, починаючи з засновників цивілізаційного підходу, вважають, що цивілізація – це не сукупність якихось досягнень людства в різних сферах своєї діяльності, а етап у його розвитку.

По-друге, незважаючи на різноманіття наявних класифікацій цивілізаційних типів, більшість дослідників зводить їх до двох груп з властивими характерними рисами (Павленко, 1997: 155–159).

Перша група – цивілізації західного (чи прогресуючого) типу, для яких характерні такі ознаки:

- високий ступінь індивідуальної свободи і широкі права особистості. Відносно низька залежність особистості від соціального походження, а отже, високий рівень соціальної мобільності;
- відносно чітка і проста соціальна структура;
- динамізм, мінливість, високі темпи розвитку;
- характер державної влади – демократичний, дотримується принцип поділу влади, державний контроль над суспільством не має постійного і всеосяжного характеру;
- панування приватної власності і ринковий тип економіки;
- значна незалежність суспільства від природного середовища.

Друга група – цивілізації східного (традиційного чи консервативного) типу, для яких характерні такі ознаки:

– підпорядкування інтересів особистості інтересам колективу. Тісний зв'язок індивіда зі своїм соціальним середовищем, а отже, низька соціальна мобільність;

– складна соціальна структура, що є сукупністю чисельних замкнених співтовариств різного типу (класи, касти, корпорації, громади, клани тощо);

– низькі темпи розвитку, сталість, консерватизм;

– характер державної влади деспотичний. Високий ступінь централізованого державного контролю над суспільством, що найчастіше виявляються у формі авторитаризму чи тоталітаризму;

– панівна форма власності – колективна (державна);

– високий ступінь залежності суспільства від природного середовища.

По-третє, основною причиною таких суттєвих розбіжностей сучасні дослідники вважають відмінності в духовній культурі, що проявляються у сфері релігії.

Останнє положення є, на наш погляд, дуже суттєвим, враховуючи те, що світогляд як феномен теж належить до сфери духовного, а відмінності цивілізацій східного та західного типів зумовлюються, на наш погляд, саме світоглядними факторами. Ми вважаємо, що основою цих відмінностей є співвідношення двох складових світогляду: колективістської та індивідуалістичної. Необхідно зважати на те, що ці складові завжди діалектично співіснують в структурі світогляду як на індивідуальному, так і на масовому рівнях. А тому вирішення питання про їх співвідношення треба розуміти не як визнання того, яка з цих складових є первинною, а як визначення того, яка з них є домінантною.

Співіснування у світогляді колективістських та індивідуалістичних уявлень пояснюється дуже просто. З одного боку, людина є істотою суспільною і формується як людина тільки в людському суспільстві – в цьому витокі колективізму. А з іншого боку, людина наділена розумом і як свідома істота просто повинна фіксувати індивідуальні особливості свої і кожної окремої людини (зовнішня несхожість, відмінності у фізичних і розумових здібностях тощо) – це є підставою для розвитку індивідуалізму. Отже, ці дві складові завжди присутні у структурі світогляду, але домінує, як правило, одна з них, тому ми можемо казати, що в кожному конкретному випадку (нагадаємо: як на індивідуальному, так і на масовому рівнях) ми маємо прояв або колективістського типу світогляду, або індивідуалістичного.

Розглянемо зміст цих двох типів світогляду. Основний зміст світогляду колективістського типу, на наш погляд, можна визначити як усвідомлення індивідом себе не тільки частиною людської спільноти (навіть зі своїми індивідуальними особливостями), але й складовою частиною світу як цілісної системи взаємопов'язаних явищ. Така система поглядів визначає вкрай обережний, зважений характер діяльності індивіда, оскільки передбачає всебічний аналіз і оцінку наслідків будь-яких (навіть незначних) своїх дій для світу як складної системи, частиною якої є сам суб'єкт. Якщо не обмежуватися розумінням тільки миттєвого колективізму, а розглядати його, так би мовити, у часовій перспективі у вигляді поваги до традицій попередніх поколінь і врахування інтересів наступних, то стає зрозумілим, наскільки обмеженою є активність індивіда-колективіста тією значною кількістю стримуючих факторів, які обов'язково необхідно враховувати. Цим, до речі, пояснюється та відмінність між східним (традиційним, консервативним) та західним (прогресуючим) типами цивілізацій, яка є найпомітнішою і відображається у їхніх других назвах, що наведені в дужках. Ця відмінність – темпи розвитку.

Основний зміст індивідуалістичного світогляду полягає в пріоритеті власних інтересів і їхній реалізації у будь-який спосіб. За таких обставин власна особистість розглядається як особлива цінність. Це є підставою для виокремлення себе як особливого явища із цілісної системи світу. Світ розглядається окремо як об'єкт свого активного впливу, а будь-яке інше явище, зокрема й інший такий же індивід, сприймається, насамперед, як засіб для досягнення головної мети – реалізації власних інтересів (от звідкіля класичне рабовласництво античних суспільств, які абсолютно справедливо вважаються колискою сучасної західної цивілізації). Зрозуміло, що інтенсивна і наполеглива діяльність індивідуаліста, спрямована на досягнення головної вищезгаданої мети, характеризується високим рівнем активності внаслідок якщо не повної відсутності, то дуже незначної кількості її обмежень. Інтенсивна діяльність індивідуаліста активно спрямована на пошук додаткових засобів посилення свого впливу на світ (звідсіль і техногенність західної цивілізації) з метою його підпорядкування собі.

Отже, взявши за відправне положення про те, що відмінності цивілізацій східного і західного типів зумовлюються, насамперед, світоглядними факторами, надалі необхідно конкретизувати, що ці відмінності зумовлені домінуванням відповідно колективістської або індивідуалістичної

складової масового світогляду. Останнім часом розуміння цього все частіше відображається у дослідженнях, які базуються на цивілізаційному підході. Так, В. Космина першою характерною рисою західної цивілізації вважає саме індивідуалізм, розуміючи його як визнання за індивідом здатності самостійно визначати свій життєвий шлях і забезпечення суспільством такої можливості (Космина, 2004: 42). А такий визнаний авторитет, як С. Хантингтон констатує, що в ісламській, конфуціанській, японській, індуїстській, буддистській і православної культурах майже не відображаються такі західні ідеї, як *індивідуалізм* (курсив наш – Л.Д.), лібералізм, конституціоналізм, права людини, рівність, свобода, верховенство закону, демократія, вільний ринок (Хантингтон, 1994: 43).

Не обмежуючись тільки констатацією того, що тип цивілізації визначається типом масового світогляду, спробуємо з'ясувати, чим зумовлюється домінування в одних суспільствах колективістських уявлень, а в інших – індивідуалістичних.

Безсумнівно, колективізм людини на ранніх стадіях її розвитку визначається значним ступенем її залежності від навколишнього середовища і необхідністю в зв'язку з цим об'єднання окремих індивідів для виживання людства як біологічного виду. Цим пояснюється, чому історично першим типом світогляду був колективізм, а перші цивілізації мали явні ознаки традиційного консервативного суспільства.

Але з часом у деяких суспільствах поступово починає посилюватись індивідуалістична складова, яка за певних умов стає домінантою. На наш погляд, домінування певної складової світогляду визначається двома факторами:

- характером умов зовнішнього середовища;
- рівнем розвитку продуктивних сил.

Вплив першого фактора позначається в такий спосіб: якщо зовнішні умови (природне середовище, етнічне оточення тощо) зайво комфортні, тобто не вимагають докладання особливих зусиль для задоволення навіть найпростіших вітальних потреб, то за таких обставин взагалі відсутній стимул для розвитку. Зайво суворі зовнішні умови вимагають мобілізації практично всіх зусиль суспільства, зокрема його консолідації, що відповідно призводить до розвитку колективістських уявлень і до зниження темпів розвитку суспільства.

Індивідуалізм розвивається за наявності зовнішніх умов середнього характеру, що, з одного боку, стимулюють розвиток, а з іншого – не придушують його. Усвідомлення індивідом своєї відносної незалежності від колективу можливе

тільки за умови, коли розвиток здібностей і можливостей індивіда досягає такого рівня, на якому він з успіхом може за таких зовнішніх умов існувати автономно. Зрозуміло, що такі умови виникають тільки за певного рівня розвитку продуктивних сил.

Безперечно, розглядати вплив зазначених факторів на формування світогляду необхідно тільки за умови врахування їхнього діалектичного поєднання. Дійсно, наприклад, за наявності найсприятливіших факторів для розвитку землеробства у вигляді родючих земель і комфортних кліматичних умов *може* забезпечуватись високий рівень продуктивності праці, а отже, створюється *підґрунтя* для підвищення рівня автономності індивіда і, як наслідок, для розвитку індивідуалізму. Але підкреслюємо: тільки «може», і тільки «підґрунтя». Якщо рівень розвитку продуктивних сил буде характеризуватись наявністю примітивних знарядь праці (наприклад, кам'яна мотика) і недосконалої техніки землеробства (наприклад, підсічно-перекладна) або її відсутністю, то, безумовно, тільки за рахунок власних зусиль людина просто не зможе забезпечити своє виживання. З іншого боку, навіть за сучасного розвитку продуктивних сил, але за наявності надто жорстких умов існування (суворі природно-кліматичні умови або екстремальна, кризова внутрішньо- чи зовнішньополітична ситуація) ні про яку широку індивідуальну автономію не може ітися.

Повернемося до змісту самого поняття «цивілізація», широта використання якого є зворотно пропорційною чіткості розуміння його змісту. «За швидкого зростання кількості різних «теорій», «концепцій» і «гіпотез» не сформувався і якийсь загальноприйняте визначення категорії «цивілізація»», – справедливо стверджує В. Космина (Космина, 2014: 2).

Натепер дослідники нараховують вже понад сотню визначень поняття «цивілізація» (Кучий: 2004, 83). «Є багато описових визначень цивілізації, які різняться лише кількісно <...>, – зазначають Кучменко Б. та Кучменко Е. і додають: – Самі собою вони ще не дають можливості виявити ті принципи визначеності суспільства, які створюють його цивілізаційну самобутність<...>» (Кучменко, Кучменко, 2009: 48). А І. Яковенко, незважаючи на певну тривалість використання поняття «цивілізація», нарікає: «Цивілізація – нова, практично неопрацьована категорія. Об'єкт дослідження важко зображуваний, не має «наочного тіла» <...> Науковий апарат не має стандартизованих процедур дослідження й верифікації» (Яковенко, 2000: 107–108). У цьому твердженні майже нічого не викликає

заперечень, окрім намагання виправдати неопрацьованість головної категорії одного з методологічних підходів до вивчення історії, якою є категорія «цивілізація», її новизною.

Спочатку з'ясуємо два чинники у повсякденному розумінні терміна «цивілізація». По-перше, не можна, на нашу думку, розглядати цивілізацію просто як сукупність якихось культурних, зокрема науково-технічних, досягнень чи як етап у розвитку суспільства (що є правильнішим), якщо критерієм для визначення цього етапу є обов'язкова наявність чітко встановленої сукупності таких досягнень, як писемність, гончарство, відтворюючі види діяльності тощо. Тобто, з одного боку, ми просто не маємо права говорити про цивілізацію давнини, оскільки перелік їхніх досягнень був набагато скромнішим від нашого. А з іншого боку, легко уподібнитись тим, хто з легкістю класифікує як варварів усіх, крім себе, тільки тому, що їхній шлях розвитку, а отже, і сукупність досягнень, ідеалів, цінностей, не схожий на свій власний.

Визначимо, що цивілізація – це етап чи стадія в розвитку суспільства, зазначивши, що тут ми не розходимося з більшістю прихильників цивілізаційного підходу.

По-друге, для виявлення критерію визначення цього етапу (стадії) суспільного розвитку використаємо повсякденне поняття «цивілізована людина». Такою ми вважаємо не того, хто користується досягненнями цивілізації, а того, хто у своїй діяльності (поводженні) керується не інстинктами чи чуттєвими тимчасовими поривами та емоціями, а розумом. Звичайно, це не означає, що початок етапу цивілізації відповідає появі homo sapiens як біологічного виду.

Як розумна істота людина організує свою діяльність усвідомлено і цілеспрямовано. Отже, і організація людського колективу, мало чим відрізняючись на початку людської історії від організації тваринного стада, у процесі розвитку приймає форми свідомої самоорганізації.

І питання не в тому, чи можна винахід колеса чи початок обробки заліза вважати ознакою цивілізованості, а в тому, наскільки ці досягнення

сприяли підвищенню ступеня самоорганізації суспільства. До речі, індіанські високорозвинені культури доколумбової Америки (майя, ацтеків, інків тощо) не знали ні першого, ні другого, але за ними абсолютно виправдано закріпився термін «цивілізація».

Висновки. Підводячи підсумки, доречно згрупувати їх у таких положеннях:

1) сьогодні стан цивілізаційного підходу характеризується, на нашу думку, недостатньою науковою оформленістю, що проявляється, зокрема, у відсутності чіткої розробленості категорії «цивілізація» як базової. Зважаючи на це, пропонується таке визначення цього поняття: «*Цивілізація* – це така стадія розвитку суспільства, для якої характерна його свідомо самоорганізація, тобто це такий рівень суспільного розвитку, на якому визначальними в консолідації та організації людського колективу стають не об'єктивні природні фактори, а усвідомлена цілеспрямована діяльність його членів»;

2) можливості оптимізації методології історичного дослідження полягають у такому:

– враховуючи, що вірне розуміння історії передбачає не просто зображення минулого, але й (що є важливішим) його пояснення на підставі виявлення законів історичного розвитку, останній пропонується визнати як відповідність цивілізаційного типу до змісту масового світогляду з урахуванням домінування однієї з його складових – колективістської чи індивідуалістичної;

– історичний розвиток конкретного суспільства зумовлюються тим, до якого типу цивілізацій це суспільство належить – східного чи західного, що визначається домінуванням однієї з вищезгаданих складових світогляду;

– отже, відправною точкою історичного дослідження повинно бути з'ясування того, який тип світогляду є домінантним для конкретного суспільства на конкретному історичному етапі, для чого необхідно визначити рівень розвитку продуктивних сил та характер умов існування суспільства і ретельно зіставити вплив цих факторів на його розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гусейнов Р. М., Семенихина В. А. Экономическая история: учебник для бакалавров. М.: Издательство Юрайт, 2014. 686 с. URL: http://static.ozone.ru/multimedia/book_file/1008797592.pdf (дата звернення: 11.05.2018).
2. Космина В.Г. Вступ до історії сучасної цивілізації. Запоріжжя: Просвіта, 2004. 76 с.
3. Куций І. П. Генеза категорії «цивілізація»: між реальною та уявленою спільнотою. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2014. № 1138. С. 82–92.
4. Кучменко Б. А., Кучменко Е. М. Цивілізації як комплексна категорія культурно-історичного дослідження. Наукові записки НаУКМА. Серія «Історичні науки». 2009. № 91. С. 47–52.
5. Павленко Ю. В. Три підходи до розуміння світового історичного процесу. Політична думка. 1997. № 1. С. 157–162.

6. Тойнбі А. Дж. Дослідження історії: у 2 т. К.: Основи, 1995. Т.1: Скорочена версія томів I–VI Д. Ч. Семервелла. 614 с.
7. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций? Политические исследования. 1994. № 1. С. 33–48.
8. Яковенко И. Г. О субстанции локальной цивилизации. Сравнительное изучение цивилизаций мира: междисциплинарный подход: сб. статей / отв. ред. Хвостова К. В. М.: ИВИ РАН, 2000. С. 104–117.

REFERENCES

1. Guseynov R. M., Semeniuhina V. A. Ekonomicheskaya istoriya: uchebnik dlya bakalavrov. [Economic history: textbook for bachelors]. M.: Izdatelstvo Yurayt, 2014. p. 686 [in Russian]
2. Kosmina V. G. Vstup do istoriyi suchasnoyi tsivilizatsiyi. [Introduction to the history of modern civilization]. Zaporizhzhia: Prosvita, 2004. p. 76 [in Ukrainian]
3. Kutsiy I. P. Geneza kategorii “tsivilizatsiya”: mizh realnoyu ta uyavlyuvanoyu spilnotoyu. [The Genesis of the category “civilization”: between the real and the imagined community]. Visnik Harkivskogo natsionalnogo universitetu imeni V. N. Karazina. 2014. № 1138. pp. 82–92 [in Ukrainian]
4. Kuchmenko B. A., Kuchmenko E. M. Tsivilizatsiyi yak kompleksna kategoriya kulturno-istorichnogo doslidzhennya. [Civilization as a complex category of cultural-historical research]. Naukovi zapiski NaUKMA: Istorichni nauki. 2009. № 91. pp. 47–52 [in Ukrainian]
5. Pavlenko Yu. V. Tri pidhodi do rozuminnya svitovogo istorichnogo protsesu. [Three approaches to understanding the world historical process]. PolItichna dumka. 1997. № 1. pp. 157–162 [in Ukrainian].
6. Toynbi A. Dzh. Doslidzhennya istoriyi: u 2 t. [Arnold J. Toynbee. A Study of History]. K.: Osнови, 1995. Т.1. p. 614 [in Ukrainian]
7. Khantynhton S. Stolknovenye tsyvylyzatsiy? [Samuel P. Huntington The clash of civilizations?]. Polytycheskye yssledovaniya. 1994. № 1. pp. 33–48 [in Russian]
8. Yakovenko I. G. O substantsii lokalnoy tsivilizatsii. [On the substance of local civilization]. Sravnitelnoe izuchenie tsivilizatsiy mira: mezhdistsiplinarnyyi podhod: sb. statey / отв. red. Hvostova K. V. M.: IVI RAN, 2000. pp. 104–117 [in Russian]

Статтю подано до редакції 15.05.2018 р.

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Марія ВОРОНОВА. Діяльність Омеляна Пріцака в наукових установах.....	4
Дмитро ЛЕОЩЕНКО. Філософсько-історичне розуміння можливостей оптимізації цивілізаційного підходу до вивчення історії.....	11
Олександр ПИЛИПЕНКО. Виникнення і діяльність Ніжинського грецького братства в 50-х роках XVII – наприкінці 60-х років XIX ст.....	17
Ірина ХОРКАВА. Місце та роль краєзнавчої роботи студентів Греко-католицької богословської академії у Львові в її навчально-виховному процесі (1930-ті рр.).....	21
Олександр ШЕВЧУК. Американсько-китайські відносини у контексті реалізації зовнішньополітичної стратегії адміністрації Д. Трампа.....	28

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Тетяна БОЖКО. До питання визначення іміджевого стилю.....	34
Маріанна ДРУЖИНЕЦЬ. Сучасне композиторське та виконавське мистецтво: еволюція естрадної популярної музики.....	39
Наталія КОВТУН. Творчий характер вольової активності митця.....	44
Антон ЛАДНИЙ, Олег КЕДІС, Анатолій ЛЕВЧЕНКО. Хорова творчість Ігоря Щербакова в контексті історії української музичної культури.....	49
Євгенія НАЗАРКЕВИЧ. Стерео- та варіозображення в мистецтві та графічному дизайні: періодизація.....	54
Ольга ФАБРИКА-ПРОЦЬКА. Історіографія та проблематика досліджень музичного фольклору лемків України.....	60
Денис ШАРИКОВ. Неокласичний балет-перформанс «Падіння занепаłego ангела» як інноваційна форма сценічного мистецтва сьогодення.....	66

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Віолетта АЛ КАСЕМ. Методи дослідження еволюції літерних знаків середньофранцузької мови.....	71
Зоряна ГОДУНОК. Проблема ідентичності іншої в гумористично-фентезійних романах О. Громико.....	75
Olena GRYSHCENKO. Modern perception of fake.....	80
Алла ДАВИДЕНКО. Лінгвосеміотична характеристика концептивних сполучень (на матеріалі української та англійської мов).....	85
Майя КЛЩЕВСЬКА. Метод когнітивного аналізу маркетингового дискурсу в українській мові.....	90
Анастасія КОПИТІНА. Електронний простір у системі концептуального поля «ПРОСТІР».....	95
Крістінія ПАЛАДЯН. Хореїчні форми в українській і румунській поезії перших десятиліть XX століття.....	101
Олена ПОЛЬОВА. Метафоризація сюжетів і персонажів національної турецької і зарубіжної літератур у промовах турецьких політиків.....	107
Тетяна САВЧУК. Автохтони сучасного англомовного гастрономічного рекламного естетичного дискурсу.....	112
Мар'яна ФЕДИШИН. Типологія християнського релігійного дискурсу.....	119

Валерія ЧЕБУРАХІНА. Стратегії передачі окаціоналізмів на матеріалі українського перекладу роману Дж. К. Ролінг «Harry Potter and the deathly hallows».....125

Катерина ШМЕГА. Маскулінність в умовах революції: стратегії поведінки персонажів у творах Івана Франка «Герой поневоли» та «Гриць і панич».....130

ПЕДАГОГІКА

Людмила АЛЕКСЄЄНКО-ЛЕМОВСЬКА. Особистісний компонент методичної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти.....135

Дмитро БЕГЕКА. Професійна підготовка майбутнього магістра іноземної філології до формування лінгвосоціокультурної компетентності.....140

Тетяна ВЕРЕТЕНКО, Крістіна ЯРМОЛЕНКО. Соціально-педагогічна профілактика інтернет-залежності старшокласників.....145

Геннадій ГРИЩЕНКО, Олена КИРИЛЕНКО. Тестове оцінювання фахових компетентностей з астрономічних дисциплін у майбутніх учителів фізики.....150

Віра ДРАГУНОВА. Компоненти, критерії та показники оцінювання реалізації моделі педагогічних умов упровадження інноваційного менеджменту в систему середньої освіти.....155

Вікторія ДЬОМІНА. Організаційно-методична система виховання білінгвальної культури в майбутніх учителів іноземної мови.....159

Анжеліка ІВЕРШИНЬ. Теоретичні аспекти розвитку художньо-творчого мислення майбутніх вихователів.....165

Олена КОНДРАТЮК, Олена ГЕРАЩЕНКО, Руслана КОНДРАТЮК, Анна ТИМОШЕНКО, Діна ШКІЛЬНЮК. Проект «Збірник задач» як спосіб опанування майбутніми учителями початкової школи методики навчання учнів розв'язувати задачі.....170

Анжеліка КУРЧАТОВА. Педагогічні умови розвитку креативного мислення студентів спеціальності «Дошкільна освіта» у процесі фахової підготовки у закладі вищої освіти.....175

Катерина МАКСИМОВА. Нормативно-правові засади формування фітнес-культури студентів у системі вищої освіти України.....181

Вадим МАХОНЯ. Теоретичні основи формування писемного мовлення у дітей молодшого шкільного віку. Сучасний погляд на дисграфію.....186

Олена НЕГРІВОДА. Метод кейсів у навчанні іншомовного лексичного матеріалу на засадах комунікативно-когнітивного підходу.....190

Ірина ПАВЛЕНКО, Інна КУРЛІЩУК. Особливості формування екологічної культури студентської молоді засобами масових комунікацій.....196

Євген ПЛІСКО. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх в інтернатних закладах.....201

Наталія ПОДЧЕРНЯЄВА. Шкільний євроклуб як форма учнівського самоврядування в загальноосвітньому навчальному закладі.....205

Наталія ПРОКОПЧУК. Використання смартфонів на уроках англійської мови у ЗНЗ.....210

Наталья САМОЙЛЕНКО. Интеграция научно-исследовательской и учебной работы в профессиональной подготовке студентов гуманитарных факультетов университета.....215

Світлана СКЛЯР. Особливості корекції заїкання в дітей дошкільного віку.....219

Юлія ТОДОРЦЕВА. Професійна мобільність у педагогічному вимірі.....223

Вікторія УЛЬЯНОВА. Визначення структури професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва.....229

CONTENTS

HISTORY

Mariia VORONOVA. Activity of Omelyan Pritsak in scientific institutions	4
Dmytro LEOSHCHENKO. Philosophical-historical understanding civilizational approach's possibilities to the research of history	11
Oleksandr PYLYPENKO. The beginning and activity of Nezhin Greek brotherhood in the middle 50-th XVII – in the end 60-th of XIX century	17
Iryna KHORKAVA. The place and role of the local lore work of the students of Greek Catholic Theological Academy in Lviv in its educational process (the 1930-s).....	21
Olexander SHEVCHUK. US-China relations in context of realization foreign policy strategy Donald's Trump administration	28

ART STUDIES

Tatyana BOZHKO. On the issue of image identity definition	34
Marianna DRUZHINETS'. Modern composite and performative art the evolution of popular music	39
Nataliya KOVTUN. Creative character of an artist's volitional activity	44
Anton LADNYI, Oleg KEDIS, Anatoliy LEVCHENKO. Choral works of Igor Shcherbakov in the context of the history of Ukrainian musical culture.....	49
Yevheniia NAZARKEVYCH. Stereo and vario image in art and graphic design: periodization	54
Olga FABRYKA-PROTSKA. Historiography and problemmed studies of music folklore of lamps of Ukraine	60
Denys SHARYKOV. Neoclassical ballet-performance "The fall of a rebel angel" as the innovative form of scenic arts today.....	66

LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES

Violetta AL QASIM. The research methods of evolution of the alphabet signs in the Middle-French language.....	71
Zoriana HODUNOK. The problem of the identity of the other in humorous fantasy novels by O. Gromyko	75
Olena GRYSHCENKO. Modern perception of fake.....	80
Alla DAVIDENKO. Linguistic and semiotic of conception formations (on material of Ukrainian and English languages)	85
Maiia KLISHCHEVSKA. Method of cognitive analysis of marketing discourse in Ukrainian language	90
Anastasiia KOPYTINA. Electronic space in the system of the conceptual field "SPACE"	95
Kristiniia PALADIAN. Trochaic forms in Ukrainian and Romanian poetry of the first decades of the XX century	101
Olena POLOVA. Metaphorization of plot and characters of national Turkish and foreigh literature in the speeches of Turkish politicians	107
Tetiana SAVCHUK. Autochtones of the modern English gastronomic advertising aesthetic discourse.....	112
Mariana FEDYSHYN. Christian religious discourse typology.....	119
Valeriia CHEBURAKHINA. Ways of nonce words translation: «Harry Potter and the deathly hallows» by J. K. Rowling Ukrainian translation analysis.....	125

Kateryna SHMEHA. Maskulynity in conditions of revolution: strategies of the characters behavior in the Ivan Franco's short stories «The involuntary hero» and «Hryts and the young lord».....	130

PEDAGOGY

Lyudmila ALEKSIEIENKO-LEMOVSKA. Personal component of methodical competence of the teachers of the pre-school educational institutions.....	135
Dmytro BEHEKA. The professional training of foreign philology master's degree students to the formation of linguasociocultural competence.....	140
Tetiana VERETENKO, Kristina YARMOLENKO. Socio-pedagogical preventoin of Internet addiction senior pupils	145
Gennadiy GRISCHENKO, Olena KYRYLENKO. Test evaluation of professional competencies with astronomic disciplines in future physics teachers.....	150
Vira DRAGUNOVA. Components, criteria and indicators of evaluation of implementation of model of pedagogical conditions of implementation of innovative management in the system of middle education	155
Victoria DOMINA. Organizational and methodological system education of bilingual culture for future teachers of foreign language	159
Anzhelika IVERSHIN. The teoretical aspects of the development of the artistic-creative intellection of future preschool teacher.....	165
Olena KONDRATIUK, Olena GERASHCHENKO, Ruslana KONDRATIUK, Anna TYMOSHENKO, Dina SHKILNIUK. The “Problem book” project as a way of mastering methods of teaching pupils to solve problems by future elementary school teachers	170
Anzhelika KURCHATOVA. Pedagogical conditions of creative thinking development of “preschool education” specialty students in professional preparation in higher education institute.....	175
Kateryna MAKSYMOVA. Legal framework of forming students' fitness-culture in higher education of Ukraine	181
Vadym MAKHONIA. Theoretical bases of formation of linguistic lingeration in primarys chool children. A modern view on the disgraphia	186
Olena NEHRIVODA. Case-study method in teaching of foreign lexical material on the principles of communicative-cognitive approach.....	190
Iryna PAVLENKO, Inna KURLISHCHUK. Formation of student youth ecological culture by mass media..	196
Yevgen PLISKO. Prevention of offenses among minors in residential institutions	201
Nataliia PODCHERNIAIEVA. School Euroclub as a form of student self-government in a general educational institution	205
Nataliya PROKOPCHUK. Incorporating smartphones into an English language classroom in secondary schools	210
Natalia SAMOYLENKO. Integration of research and educational work in professional training of students of humanitarian faculties of the university.....	215
Svitlana SKLYAR. Features of correction of stuttering in children of preschool age	219
Yulia TODORTSEVA. Professional mobility in the pedagogical dimension	223
Victoria ULYANOVA. Defining the structure of professional competence for the future teacher of music art	229

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 19. ТОМ 1
ISSUE 19. VOLUME 1**

Редактори-упорядники
*Василь Льницький
Андрій Душиний
Іван Зимомря*

Здано до набору 11.06.2018 р. Підписано до друку 27.06.2018 р.
Гарнітура Times New Roman. Формат 64x90/8.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 27,67. Зам. № 0718/75. Наклад 300 прим.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
73034, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а, офіс 105
Телефон +38 (0552) 39 95 80
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.